ਹਰੀ ਓਮ @ ਹੀਰੋ
ਬਨਾਮ
ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਸਭਾ
(ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1256 ਦੀ 2017)

ਜਨਵਰੀ 05, 2021

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ ਅਤੇ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ, ਨਾਇੰਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860: ਧਾਰਾਵਾਂ 396, 412 – ਛੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 396 ਅਤੇ 412 ਆਈਪੀਸੀ, ਧਾਰਾ 3(2)(ਵੀ) ਅਧੀਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 25 ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 396 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਦਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਹਰੀ ਓਮ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਹਰੀ ਓਮ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੰਜੇ ਅਤੇ ਸੌਰਭ ਦੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਬਾਲ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੈ – ਜਿੱਥੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਹਰੀ ਓਮ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਰਹੂਮ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟਸ ਨਾਲ ਮੈਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੰਜੇ ਅਤੇ ਸੌਰਭ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸੁਝਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਈ ਗਈ – ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੂਰਿਆਨਾਰਾਇਣਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸਾਵਧਾਨੀ ਕਿ “ਬਾਲ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੈ” ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 22]

2. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ5 (ਇੱਕ ਬਾਲ ਗਵਾਹ) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ - (i)ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮੋਬਾਇਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਲ ਆਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮੋਬਾਇਲ ਦਾ ਨੰਬਰ 9411926017

ਜ਼ਰੂਰ 9.27 ਵਜੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਤੋਂ ਕਾਲ ਆਈ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਨੰਬਰ 97583835941 ਸੀ। ਕਾਲ 20 ਸਕਿੰਟ ਤੱਕ ਚੱਲੀ। ਪਰ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਮੋਬਾਈਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਦਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ। ਰਿਕਾਰਡ ਕੋਈ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਜਾਂਚ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪੁਸ਼ਟੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਕਿ 28.10.2008 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਹਰੀ ਓਮ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖੜ੍ਹਾ ਪਾਇਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ2 ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕਰੀਬ 11.00 ਵਜੇ ਸੀ ਅਤੇ 9.27 ਵਜੇ ਨਹੀਂ

ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਗਲਾਸਾਂ ਦਾ ਤੱਥ ਜ਼ਰੂਰ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। (iii) ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਨੇ ਉਸਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,

ਉਸਦੇ ਤਿੰਨ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਨੂੰ ਵੀ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇਕਰ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੂੜੀ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟੀ ਸੀ। ਹੋਰ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਗਰਦਨ ਅਤੇ ਟਰੇਕੀਆ ਦੀਆਂ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਖੂਨ ਤੁਰੰਤ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਰ, ਕੋਠੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਪੀੜਤ ਦਾ ਸਰੀਰ ਪੀਠ ਕੇ ਬਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਨੂੰ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯਾਸਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਤਸਵੀਰਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। (iv) ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਈਟ ਮੈਪ, ਇਨਕੁਆਸਟ ਪੰਚਨਾਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 23]

3. ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਕੁਝ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ - (i) ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਅਨੁਸਾਰ, 29.10.2008 ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ, ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਪੀਡਬਲਯੂ4 ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਡਾਕਟਰ ਚਾਚਾ ਦੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਪਰ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੜੋਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸਦੇ ਚਾਚਾ ਦੇ ਘਰ ਲੈ ਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। (ii) ਉਸਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਚਾਚਾ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਚਾਚਾ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਦੱਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਚਾਚਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰੀ ਓਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਪਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। (iii) ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਪੀਡਬਲਯੂ4 ਅਤੇ ਦਰੋਗਾਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸੀ। ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਰ ਗੱਲ ਕਹ ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਬੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ 29.10.2008 ਤੱਕ ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਓਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸ਼ੱਕੀ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ। ਦ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ।

(iv)ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਛੱਡਛਾੜ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ ਕਿ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਮੌਤ ਦਾ ਖੇਡ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 23]

4. ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-(i) ਜੇਕਰ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ4 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। (ii) ਪਰਚਾ ਨੰਬਰ 2 ਜੋ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ10 ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ਉਕਤ ਪਰਚਾ ਉਸਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਭਾਵੇਂਕਿ, ਉਹ ਜਾਂਚ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ ਕਿ ਉਸ ਪਰਚਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। (iii) ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੀਡਬਲਿਊ4 ਘਟਨਾ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ ਘਟਨਾ ਤੋਂ 26 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬੰਧਿਤ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਪੀਡਬਲਿਊ4 ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। (iv) ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ4 ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਾਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਕਿ ਇਹ ਉਸਦੇ (ਪੀਡਬਲਿਊ5) ਕਿਹੇ ਚਾਚਾ ਰਾਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਸੀ। (v) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਪੀਡਬਲਿਊ1, ਪੀਡਬਲਿਊ4 ਅਤੇ ਦਰੋਗਾਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੂਜਾ ਵਿਅਕਤੀ (ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਦਾ ਕਿਹਾ ਚਾਚਾ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਦੁਆਰਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਭਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (vi) ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਦੇ ਕਿਹੇ ਚਾਚਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉਭਰੇ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਵਰਜਨ ਨੂੰ ਹਰੀ ਓਮ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਰਜਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਰੀਬ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 23, 24, 26]

ਦਿਗੰਬਰ ਵੈਸ਼ਨਵ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ (2019) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 522 : [2019] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 844; ਰਾਧੇ ਸ਼ਿਆਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2014) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 389 : [2014] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 242 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

5. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਜੇ ਅਤੇ ਸੌਰਭ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨਾ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 412 ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਕਾ 7 ਇਹ ਪੰਚਨਾਮਾ ਸੀ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੁਆਰਾ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਗਿਲਾਸਾਂ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਲਖਨਊ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਦਫਤਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਲਈ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧੀ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅਤੇ ਪਰਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣ ਪਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਗਿਲਾਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੇਮਿਸਿਜ਼ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ, ਸੰਜੇ ਅਤੇ ਸੌਰਭ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁਸ਼ੀਰ ਖਾਨ ਉਰਫ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਖਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2010) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 748 : [2010] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 119; ਰਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1956) ਐਸ.ਸੀ. 441; ਸਕਤੂਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (1973) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 202 : [1973] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 202; ਸੂਰਯਨਾਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2001) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 129 : [2001] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮਾਸਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 324 : [2010] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 563; ਮਨਮੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਗੋਲਡੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2015) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 167; ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2014) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 133 : [2014] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 242; ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (1977) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 99 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2010] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 119 ਪੈਰਾ 20 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(1956) ਐਸ.ਸੀ. 441 ਪੈਰਾ 20(ਡੀ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1973] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 202 ਪੈਰਾ 20(ਡੀ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2001] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 20 (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2010] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 563 ਪੈਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2015) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 167 ਪੈਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2019] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 844 ਪੈਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2014] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 242 ਪੈਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

(1977) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 99 ਪੈਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1256 ਆਫ 2017.

ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 03.03.2017 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਕੈਪੀਟਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3086 ਆਫ 2015 ਨਾਲ ਰੈਫਰੈਂਸ ਨੰਬਰ 8 ਆਫ 2015 ਵਿੱਚ।

ਨਾਲ

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3, 4 ਦੇ 2021

ਮਿਸ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ (ਏ.ਏ.ਜੀ.), ਬੀ.ਐਚ. ਮਾਰਲਾਪੱਲੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਤਾਰਾ ਚੌਹਾਨ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼ੰਕਰ ਦਿਵਾਟੇ, ਅਜੀਤ ਵਾਘ, ਮਿਸ ਪ੍ਰਭਲੀਨ ਕੌਰ, ਵਿਸ਼ਨੂ ਸ਼ੰਕਰ ਜੈਨ, ਮਿਸ ਡੋਰਜਾਸਵੀ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਏ.ਪੀ. ਮਾਯੀ, ਏ. ਰਾਜਾਰਾਜਨ, ਪੀ.ਆਈ. ਜੋਸ, ਹਰੀਕੁਮਾਰ ਵੀ., ਰਵੀ ਸਾਗਰ, ਜੈਅੰਤ ਕੇ. ਮਹਿਤਾ, ਸਜਲ ਜੈਨ, ਸਿਬੋ ਸੰਕਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸਾਹਿਲ ਟਾਗੋਟਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਦੇ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੰਬਰ 234 ਦੇ 2008 ਵਿੱਚ, ਛੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂ, ਰਿਜਵਾਨ, ਹਸੀਨ ਖਾਨ, ਹਰੀ ਓਮ @ ਹੀਰੋ, ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ, ਰਫੀਕ @ ਭਾਜੀ @ ਫਰੀਦ ਹਨ, ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ1SUPERSCRIPT ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 396, 412 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ2SUPERSCRIPT ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)(v) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ। ਇਹ ਛੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ3SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਵੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੰਬਰ 235 ਦੇ 2008, 239 ਦੇ 2008, 237 ਦੇ 2008, 238 ਦੇ 2008, 236 ਦੇ 2008 ਅਤੇ 504 ਦੇ 2011 ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਕਤ ਸੱਤ ਟ੍ਰਾਇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ: -

“ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀਓਮ @ ਹੀਰੋ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਅਧੀਨ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੱਕ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਬੰਧੀ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਮਾਣਯ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੰ. ਦੀ ਧਾਰਾ 366 ਅਧੀਨ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀਓਮ @ ਹੀਰੋ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 412 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 371/2008 ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਰਿਜਵਾਨ, ਹਸੀਨ, ਭਾਜੀ @ ਫਰੀਦ @ ਰਫੀਕ, ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂ, ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 25,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।1SUPERSCRIPT ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ2SUPERSCRIPT ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 19893SUPERSCRIPT ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ-2, ਫਿਰੋਜ਼ਾਬਾਦ

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਰਿਜਵਾਨ, ਹਸੀਨ, ਭਾਈਯੇ @ ਫਰੀਦ @ ਰਫੀਕ, ਸੰਜੈ @ ਸੋਨੂ, ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 412 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅਤਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2) 5 ਅਧੀਨ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਰਿਜਵਾਨ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 369/08 ਵਿੱਚ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਸੀਨ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 370/08 ਵਿੱਚ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਭਾਈਯੇ @ ਫਰੀਦ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 381/08 ਵਿੱਚ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਜੈ @ ਸੋਨੂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 368/08 ਵਿੱਚ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 372/08 ਵਿੱਚ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 75% ਪੀੜਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਬਚੇ ਮੈਂਬਰ ਯਾਨੀ ਉਜਵਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਚੂਕ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਵਾਧੂ ਕੈਦ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।"

2. ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ4SUPERSCRIPT ਨੂੰ ਰੈਫਰੈਂਸ ਨੰਬਰ 8 ਦੇ 2015 ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਛੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3316 ਦੇ 2015, 3265 ਦੇ 2015, 3317 ਦੇ 2015, 3836 ਦੇ 2015, ਕੈਪੀਟਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3086 ਦੇ 2015 ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3512 ਦੇ 2015 ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀਆਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 03.03.2017 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ: -

(a) ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ।

(b) ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਜੈ @ ਸੋਨੂ ਅਤੇ ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ।

(c) ਦੋਸ਼ੀ ਹਸੀਨ ਖਾਨ, ਰਫੀਕ @ ਭਾਈਯੇ ਅਤੇ ਰਿਜਵਾਨ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ।

4. ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1256 ਦੇ 2017 ਨੂੰ ਹਰੀ ਓਮ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ) ਨੰਬਰ 9087 ਅਤੇ 9088 ਦੇ 2017 ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੰਜੈ @ ਸੋਨੂ ਅਤੇ ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 03.03.2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਰਿਜਵਾਨ, ਹਸੀਨ ਖਾਨ, ਰਫੀਕ @ ਭਾਈਯੇ ਦੀ ਬਰੀਤੀ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

5. ਉਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

6. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕੋਟਵਾਲ ਸਿੰਘ (ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ) ਨੇ 28.10.2008 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 7.40 ਵਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ:-

"ਇਹ ਦਰਖਾਸਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਸ਼ਹੀਦ ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਨਗਲਾ ਮਿਰਜਾ ਬਾਦਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਅੱਜ, 27 ਅਤੇ 28/10 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਭਾਬੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਉਮਰ 40 ਸਾਲ, ਭਤੀਜੀ ਕੁ. ਪੂਨਮ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ, ਭਤੀਜਾ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਉਮਰ 12 ਸਾਲ ਅਤੇ ਭਤੀਜਾ ਅੰਸ਼ੁਲ ਉਮਰ 10 ਸਾਲ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਭਾਬੀ ਦੀ ਗਰਦਨ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਗਰਦਨ ਦਬਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗੀ ਜਦੋਂ ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ ਆਇਆ। ਚਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਦੋ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕਸ, ਅਲਮਾਰੀ, ਸੂਟਕੇਸ ਆਦਿ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਘਰੇਲੂ ਸਮਾਨ, ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਨਕਦੀ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਲੁੱਟੇ ਗਏ ਸਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।"

ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 367 ਦੇ 2008 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 394, 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਲਈ, ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪੀ.ਐਸ. ਰਾਮਗੜ੍ਹ, ਫਿਰੋਜ਼ਾਬਾਦ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

7. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 28.10.2008 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ:-

ਏ. ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀਡਬਲਿਊ10 ਐਸ.ਓ. ਗੌਤਮ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਈਟ ਮੈਪ (ਐਕਸਟ.ਕਾ-20) ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਪੀਡਬਲਿਊ9 ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਾਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ, ਕੁਮਾਰੀ ਪੂਨਮ, ਮਾਸਟਰ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ੁਲ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਇਨਕ੍ਵੈਸਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਚਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਪੀਠ ਕੇ ਬਲ ਲੇਟੇ ਪਾਏ।

ਬੀ. ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ, ਨਾਮਤਃ, ਪੀਡਬਲਿਊ3 ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ:-

(i) ਜਿਥੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦਾ ਸਰੀਰ ਪਿਆ ਸੀ ਉਸ ਮੰਜੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦੀ ਖੂਨ ਨਾਲ ਸਨੀ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਮੰਜੇ ਦੀ ਖੂਨ ਨਾਲ ਸਨੀ "ਬਾਣ" (ਰੱਸੀ) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਗਿਆ (ਵਾਈਡ ਐਕਸਟ. ਕਾ-6)।

(ii) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵਸਤੂਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਰਤਨ, ਗਿਲਾਸਾਂ ਤੋਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਧਰਮੇਂਦਰ ਸਿੰਘ, ਡੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. (ਵਿਦੇ ਐਕਸਟ. ਕਾ-7) ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਨ।

ਸੀ. ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ), ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਰਾਜੂ (ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ) ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰੀ (ਹਰੀ ਓਮ ਦੀ ਪਤਨੀ) ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਨੇ ਹਰੀ ਓਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ।

ਡੀ. ਸਮਤੀ. ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਕੁਮਾਰੀ ਪੂਨਮ ਦੀਆਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ 'ਤੇ ਪੋਸਟ-ਮੌਰਟਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7 ਡਾ. ਆਰ.ਏ. ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਡਾ. ਅਜੈ ਅਗਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾਸਟਰ ਅੰਸ਼ੁਲ ਅਤੇ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਦੀਆਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਮੌਰਟਮ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7 ਡਾ. ਆਰ. ਏ. ਸ਼ਰਮਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਸੀ:-

"ਅ. ਸਮਤੀ. ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ: ਉਮਰ 40 ਸਾਲ

"i. ਗਰਦਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਭਾਗ 'ਤੇ 11 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 4 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਕੱਟਾ ਜ਼ਖਮ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ, ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਟਰੇਕੀਆ ਕੱਟੀ ਗਈ, ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਕੱਟੀ ਗਈ। ਜ਼ਖਮ ਕਿਤਾਬੀ, ਸਾਫ ਕੱਟਾ।

ii. ਨੱਕ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 0.1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਰਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖਮ।

ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ, ਟਰੇਕੀਆ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਪਾਈ ਗਈ। ਪੇਟ 'ਚ ਅਧਜੀਰਣ ਭੋਜਨ ਮਿਲਿਆ। ਦਿਮਾਗ ਪੀਲਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਕ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦਾ ਬਹਾਉ ਸੀ। ਯੋਨੀ ਸਮੀਅਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਲਾਈਡ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਨ.ਐਮ.ਐਚ. ਫਿਰੋਜ਼ਾਬਾਦ ਦੇ ਪੈਥੋਲੋਜਿਸਟ ਨੂੰ ਐਸ.ਓ., ਪੀ.ਐਸ. ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ।"

"ਬ. ਕੁਮਾਰੀ ਪੂਨਮ: ਉਮਰ 18 ਸਾਲ

"i. ਗਰਦਨ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਭਾਗ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਉੱਪਰਲੇ ਭਾਗ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ 13 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 1.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ। ਚੀਰਾ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਟ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ, ਝਿੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਭੀੜੇ ਹੋਏ ਪਾਏ ਗਏ, ਪਲੀਊਰਾ, ਜੈਰਿਨਕਸ, ਟਰੇਕੀਆ ਭੀੜੇ ਹੋਏ ਪਾਏ ਗਏ। ਹਾਇਓਇਡ ਹੱਡੀ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਪਾਈ ਗਈ। ਦੋਵੇਂ ਫੇਫੜੇ ਭੀੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੇਟ 'ਚ ਅਧਜੀਰਣ ਭੋਜਨ ਮਿਲਿਆ। ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਸੀ। ਯੋਨੀ ਸਮੀਅਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਲਾਈਡ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਨ.ਐਮ.ਐਚ. ਫਿਰੋਜ਼ਾਬਾਦ ਦੇ ਪੈਥੋਲੋਜਿਸਟ ਨੂੰ ਐਸ.ਓ., ਪੀ.ਐਸ. ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ।"

ਸੀ. ਮਾਸਟਰ ਆਸ਼ੀਸ਼: ਉਮਰ 12 ਸਾਲ

"i. ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ, ਗਲੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵਾਲੇ ਭਾਗ 'ਤੇ 6 ਸੈਂ.ਮੀ. x 3 ਸੈਂ.ਮੀ. ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕੁਟਾਹਟਾਂ, ਔਸਤ ਆਕਾਰ 1.5 ਸੈਂ.ਮੀ. x 0.3 ਸੈਂ.ਮੀ.

ii. ਗਲੇ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਅੱਗੇ ਵਾਲੇ ਭਾਗ 'ਤੇ, ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਗ 'ਤੇ 3 ਸੈਂ.ਮੀ. x 1.5 ਸੈਂ.ਮੀ. ਦੀ ਕੁਟਾਹਟ.

iii. ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਕਈ ਕੁਟਾਹਟਾਂ 6 ਸੈਂ.ਮੀ. x 3 ਸੈਂ.ਮੀ., ਔਸਤ ਆਕਾਰ 1 ਸੈਂ.ਮੀ. x 0.3 ਸੈਂ.ਮੀ.

ਕ੍ਰਿਕੋਇਡ ਕਾਰਟੀਲੇਜ ਅਤੇ ਥਾਇਰਾਇਡ ਕਾਰਟੀਲੇਜ ਟੁੱਟੇ ਪਾਏ ਗਏ। ਮੌਤ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ।"

d. ਮਾਸਟਰ ਅੰਸ਼ੁਲ: ਉਮਰ 10 ਸਾਲ

i. ਗਲੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵਾਲੇ ਭਾਗ 'ਤੇ ਭੂਰੀ ਸੁੱਕੀ ਕੁਟਾਹਟ 12 ਸੈਂ.ਮੀ. x 5 ਸੈਂ.ਮੀ. ਗਲੇ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ, ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਗਲੇ 'ਤੇ 2 ਸੈਂ.ਮੀ.

ii. ਜਬਾੜੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ 1 ਸੈਂ.ਮੀ. x 2 ਸੈਂ.ਮੀ. ਦੀ ਕੁਟਾਹਟ।

iii. ਗਲੇ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਭਾਗ 'ਤੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ 1.5 ਸੈਂ.ਮੀ. x 2 ਸੈਂ.ਮੀ. ਦੀ ਕੁਟਾਹਟ।

ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ, ਕ੍ਰਿਕੋਇਡ ਕਾਰਟੀਲੇਜ, ਥਾਇਰਾਇਡ ਕਾਰਟੀਲੇਜ, ਹਾਇਓਇਡ ਹੱਡੀ ਟੁੱਟੀ ਪਾਈ ਗਈ। ਪਲੂਰਾ, ਟ੍ਰੇਚੀਆ ਭਰਾਈ ਹੋਈ ਪਾਈ ਗਈ। ਮੈਂਬਰੇਨਜ਼, ਦਿਮਾਗ ਭਰਾਈ ਹੋਇਆ। ਪੇਟ 'ਚ ਅਧਜੀਰਣ ਭੋਜਨ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਪਲੀਹਾ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇ ਭਰਾਏ ਹੋਏ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਸੀ।"

8. ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਰਥਾਤ 29.10.2008 ਨੂੰ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਦਮ ਸਨ:-

A) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.10 ਐਸ.ਓ. ਜੀ.ਪੀ. ਗੌਤਮ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ "ਸੈਲਾਈ ਚੌਰਾਹਾ" ਗਏ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 11 ਵਜੇ ਉਕਤ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਦਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਨਾਮਤ: ਰਫੀਕ @ ਭਾਈਏ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਲਾਲ ਤਵੇਰਾ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਸ ਦਾ ਨੰਬਰ ਸੀ.ਯੂ.ਪੀ.83ਜੇ/7948। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਮਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ:-

(a) ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂੰ ਤੋਂ : ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਦੋ ਜਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ

(ਅ) ਰਿਜਵਾਨ ਤੋਂ: 12 ਬੋਰ ਦਾ ਇਕ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ 4 ਜਿੰਦਾ ਦੇਸੀ ਬਣੇ ਕਾਰਤੂਸ(c) ਹਸੀਨ ਖਾਨ ਤੋਂ: 3.15 ਦੀ ਇੱਕ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ 3 ਜਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ ਸਮੇਤ ਬੋਰ

(d) ਹਰੀ ਓਮ @ ਹੀਰੋ ਤੋਂ: ਡਬਲ ਬੈਰਲ ਪੰਣਾ ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਿਉਂਦਾ ਕਾਰਤੂਸ, ਇੱਕ ਨੋਕੀਆ ਮੋਬਾਈਲ ਸੈੱਟ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ (ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ)

(e) ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਤੋਂ: ਇੱਕ ਛੁਰੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਮਾਨ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ:

“ਇੱਕ ਪਾਲੀਥੀਨ ਬੈਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਇੱਕ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦੀ ਇੱਕ ਪਾਸ-ਬੁੱਕ ਅਤੇ ਮੰਜੂ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਖਾਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਪਾਸ-ਬੁੱਕ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਖਾਤੇ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਬੈਂਕ ਦੀ ਇੱਕ ਪਾਸ ਬੁੱਕ; ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਸ਼ਨੀਲ ਪਰਸ ਤੋਂ ਪੀਲੇ ਧਾਤੂ (ਸੋਨੇ) ਦੀਆਂ ਦੋ ਕੜੇ; ਪੀਲੇ ਧਾਤੂ (ਸੋਨੇ) ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਗੂਠੀ ਨਾਲ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦੀ; ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਸ਼ਨੀਲ ਪਰਸ ਤੋਂ 02 ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਲਾਈ ਘੜੀਆਂ, ਇੱਕ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਕਰਧਨੀ (5 ਲਾਰ ਦੀ) ਸਫੈਦ ਧਾਤੂ ਦੀ ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 250 ਗ੍ਰਾਮ ਭਾਰ ਦੀ ਲਾਲ ਸ਼ਨੀਲ ਪਰਸ ਤੋਂ, ਇੱਕ ½ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਕਰਧਨੀ ਬਦਾਮੀ ਰੰਗ ਦੇ ਸ਼ਨੀਲ ਪਰਸ ਤੋਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੀਲੇ ਧਾਤੂ ਦੀ ਸੋਨੇ ਦੇ ਰੰਗ ਦੀ ਵਸਤੂ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਸ਼ਨੀਲ ਪਰਸ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ।”

B. ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 368 ਤੋਂ 372 ਦੇ 2008 ਅਧੀਨ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂ, ਰਿਜਵਾਨ, ਹਰੀ ਓਮ @ ਹੀਰੋ, ਹਸੀਨ ਖਾਨ ਅਤੇ ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਖਿਲਾਫ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ।

C. ਉਪਰੋਕਤ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ (ਇਕੱਲੀ ਬਚੀ) ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਬੇਟੇ ਉਜਵਲ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਜਵਲ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਜਵਲ ਸਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

D. ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਛੁਰੀ/ਚਾਕੂ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

E. ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 367 ਦੇ 2008 ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 396 ਅਤੇ 412 ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

5 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ10 ਐਸ.ਓ. ਗੌਤਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ 9. 30.10.2008 ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਪੀਡਬਲਿਊ11 ਡਾ. ਬੀ.ਕੇ. ਸਿੰਘ, ਸਰਕਲ ਅਫਸਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਾਬਾਦ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। 24.11.2008 ਨੂੰ, ਉਸ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਿਊ4 ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ (ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ), ਡਾ. ਸਤਿਆ ਪਾਲ (ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ) ਅਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਧਰਮੇਂਦਰ, ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ, ਮਲਖਾਨ ਅਤੇ ਮਾਵਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ।

10. ਛੇਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਰਫੀਕ @ ਭਾਈਏ ਨੂੰ 05.11.2008 ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11. 03.12.2008 ਨੂੰ, ਪੀਡਬਲਿਊ11 ਡਾ. ਬੀ. ਕੇ. ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 24.11.2008 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਮੂਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ:

"ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਜ਼ਬਤੀ-ਮੈਮੋ, ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ, ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਡਾਕਟਰ, ਡਾ. ਸਤਿਆਪਾਲ, ਦਾ ਬਿਆਨ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸ਼ੰਕਰ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਧਰਮੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਪੀਐਮ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਪੀਐਮ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਿਜ਼ਵਾਨ, ਹਸੇਨ ਖਾਨ, ਹਰੀਓਮ @ ਹੀਰੋ, ਸੌਰਵ @ ਸੰਜੂ, ਭਾਈਏ @ ਫਰੀਦ ਖਾਨ।

ਸ੍ਧ/-
24/11/2008

ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਅਧੀਨ 396, 412 ਆਈਪੀਸੀ & 3(2) 5 ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ
ਨੰਬਰ 261

24/11/08
ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਮੈਚਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ।"

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਉਜਵਲ ਦੇ 29.10.2008 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ ਸੀ।

12. 04.12.2008 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ11 ਡਾ. ਬੀ. ਕੇ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਿਧ ਲੇਖਾਂ ਤੋਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂ, ਰਿਜਵਾਨ, ਹਸੀਨ ਖਾਨ, ਹਰੀ ਓਮ @ ਹੀਰੋ ਅਤੇ ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਦੇ ਨਮੂਨਾ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

13. ਮਿਤੀ 18.05.2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਬਿਊਰੋ, ਲਖਨਊ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:

“ਵਿਵਾਦਿਤ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ: ਲਿਫਟਿੰਗ ਟੇਪ ਰਾਹੀਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਚਾਰ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੰਬਰ 8898 ਤੋਂ 8922 ਤੱਕ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦਾ ਨਮੂਨਾ: ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੂ @ ਸੌਰਭ, ਭੈਯੇ @ ਫਰੀਦ, ਰਿਜਵਾਨ, ਹਰੀਓਮ @ ਹੀਰੋ, ਸੰਜੂ @ ਸੋਨੂ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹਸੀਨ ਖਾਨ ਦੇ ਨਮੂਨਾ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 4.12.08 ਦੀਆਂ ਸਲਿੱਪਾਂ/ਪਰਚੀਆਂ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਖੱਬੇ 10 ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਨੰਬਰ 8923 ਤੋਂ 8982 ਤੱਕ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਹੀ/- (ਅਸਪਸ਼ਟ)

ਸਹੀ/- (ਅਸਪਸ਼ਟ)

2. ਇਸ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਨਤੀਜਾ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ :-

ਡੀ.ਐਫ.ਆਈ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 8909 ਨਮੂਨਾ ਐਫ.ਆਈ. ਨੰਬਰ 8923 ਨਾਲ ਸਮਾਨ/ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਲਾਈਨ ਪੈਟਰਨ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਵਧਾਏ ਗਏ ਚਿੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਲਾਈਨ ਪੈਟਰਨ ਨੂੰ ਲਾਲ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਮੈਚਿੰਗ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪੈਰਾ 2: ਡੀ.ਐਫ.ਪੀ. ਛਾਪ ਨੰਬਰ 8914 ਨਮੂਨਾ ਐਫ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 8963 ਨਾਲ ਸਮਾਨ/ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਲਾਈਨਿੰਗ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ। ਵਧਾਏ ਗਏ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਨ/ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਲਾਈਨਿੰਗ ਪੈਟਰਨ ਨੂੰ ਲਾਲ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਮੈਚਿੰਗ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪੈਰਾ 3 : ਡੀ.ਐਫ.ਪੀ. ਛਾਪ ਨੰਬਰ 8917 ਨਮੂਨਾ ਐਫ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 8964 ਨਾਲ ਸਮਾਨ/ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਲਾਈਨ ਪੈਟਰਨ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਲਾਈਨ ਪੈਟਰਨ ਨੂੰ ਲਾਲ ਲਾਈਨਾਂ (ਅਸਪਸ਼ਟ) ਵਿੱਚ ਵਧਾਏ ਗਏ ਚਿੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਮੈਚਿੰਗ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪੈਰਾ 4 : ਵਿਵਾਦਿਤ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੰਬਰ 8904, 8905, 8906, 8907, 8908, 8916, 8919, & 8920 ਵਿੱਚ ਲਾਈਨਿੰਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਪੱਕੇ ਰਾਏ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪੈਰਾ 5: ਵਿਵਾਦਿਤ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੰਬਰ 8898 ਤੋਂ 8903, 8910 ਤੋਂ 8913, 8915, 8918, 8921, 8922 ਮੈਚਿੰਗ ਲਈ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ।" ਇੱਥੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਉਂਗਲਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੰਬਰ 8909 ਜੋ ਕਿ ਘਰ ਦੀ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਾਸ ਤੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਜੂ @ ਸੌਰਭ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੀ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਮੂਨਾ ਨੰਬਰ 8923 ਨਾਲ ਮੈਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ 8914 ਅਤੇ 8917 ਦੂਜੇ ਗਲਾਸ ਤੋਂ ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਅਤੇ ਇੰਡੈਕਸ ਉਂਗਲ ਦੇ ਨਮੂਨਾ ਨੰਬਰਾਂ 8963 ਅਤੇ 8964 ਨਾਲ ਮੈਚ ਕਰਦੇ ਹਨ।

14. ਸਾਰੇ ਛੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ 23.11.2009 ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੰਬਰ 234 ਦੇ 2008 ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਨ:-

"ਮੈਂ, ਲੁਕਮਾਨੁਲ ਹਕ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕੋਰਟ ਨੰਬਰ 4, ਫਿਰੋਜ਼ਾਬਾਦ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਮਲੀ ਸੰਜੇ ਉਰਫ ਸੋਨੂ, ਰਿਜਵਾਨ, ਹਸੀਨ ਖਾਨ, ਹਰੀ ਓਮ ਉਰਫ ਹੀਰੋ, ਸੌਰਭ ਉਰਫ ਸੰਜੂ, ਫਰੀਦ ਉਰਫ ਰਫੀਕ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹਾਂ।"

ਪਹਿਲਾ:- ਇਹ ਕਿ 28.10.2008 ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ, ਸਮਾਂ ਅਣਜਾਣ, ਜਗ੍ਹਾ ਨਗਲਾ ਮੀਰਾ ਬਾਦਾ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਅਧੀਨ ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਖੇਤਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਾਬਾਦ, ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਭਾਬੀ, ਭਤੀਜੇ, ਭਤੀਜੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਗਹਿਣੇ, ਨਕਦੀ ਆਦਿ ਨਾਲ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਦੂਜਾ:- ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਤੀ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਲੁੱਟੇ ਗਏ ਸਮਾਨ। ਨਕਦੀ ਗਹਿਣੇ, ਘੜੀ ਆਦਿ ਤੁਹਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ 29-10-08 ਨੂੰ 11:00 ਵਜੇ ਸੈਲਾਈ ਪੁਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਾਬਾਦ ਅਧੀਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਨ ਲੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 412 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਤੀਜਾ:- ਇਹ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਤੀ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ, ਤੁਸੀਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਲੁੱਟ ਅਤੇ ਕਤਲ ਵਰਗੇ ਘਿਨੌਣੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਸੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)5 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਮੈਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।"

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੰਬਰ 234 ਦੇ 2008 ਅਤੇ ਨੰਬਰ 235-239 ਦੇ 2008 ਅਤੇ ਨੰਬਰ 504 ਦੇ 2011 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ।

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

15. ਅਭਿਯੋਗ ਪੱਖ ਨੇ ਪੰਦਰਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਗ਼ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।

16. ਅਭਿਯੋਗ ਪੱਖ ਦੇ ਕੁੱਝ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਨ:-

A. ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦੇ ਜੀਜਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ:-

“ਮੇਰਾ ਭਰਾ 2005 ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪਤਨੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ, ਧੀ ਕੁ. ਪੂਨਮ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਅਸ਼ੀਸ਼, ਅੰਸ਼ੁਲ ਅਤੇ ਉਜਵਲ ਨਾਲ ਸੀ।

27/28.10.2008 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਭਾਬੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ, ਭਤੀਜੀ ਪੂਨਮ ਅਤੇ ਭਤੀਜੇ ਅਸ਼ੀਸ਼ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ੁਲ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਬੀ ਦਾ ਕਤਲ ਗਲਾ ਕੱਟ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਘੁੱਟਣ (ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ) ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਛੋਟਾ ਭਤੀਜਾ ਉਜਵਲ ਵੀ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਬਚ ਗਿਆ।

ਇਹ ਘਟਨਾ ਦਾ ਪਤਾ ਤਾਂ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਵੀ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਚਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਘਰੇਲੂ ਸਮਾਨ, ਬਕਸਾ, ਅਲਮਾਰੀ ਅਤੇ ਸੂਟਕੇਸ ਆਦਿ ਟੁੱਟੇ ਪਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਮਾਨ ਬਿਖਰੇ ਪਏ ਸਨ। ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਨਕਦੀ ਅਤੇ ਗਹਿਣੇ ਲੁੱਟ ਲਏ। ਲੁੱਟੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।”

ਉਸਦੇ ਕ੍ਰਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਮੇਰਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਆਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਲੋਨੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸਵੇਰੇ 6.45 ਵਜੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਸਤਿਆਪਾਲ ਦੇ ਘਰ ਪੈਦਲ ਆਇਆ ਸੀ; ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਸਤਿਆਪਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ 4-6 ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਦੌੜ ਕੇ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਸਾਰੇ ਦੌੜ ਕੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚੇ। ਅਸੀਂ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ 5-7 ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਘਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਰਵਾਜਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਮੇਰਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਸਤਿਆਪਾਲ ਹੀ ਸੀ, ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਗਾਉ ਤੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਨੇ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।”

...

“ਮੈਂ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਮੁੜ ਕੇ ਪੁਲਸ ਸਟੇਸ਼ਨ

ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖਰੰਜਾ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਐਗਜ਼ਿਬਿਟ ਕਾ-1 ਲਿਖਿਆ। ਮੈਂ, ਐਗਜ਼ਿਬਿਟ 3 ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 7 ਵਜੇ ਜਮਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਡਾ. ਸਤਿਆਪਾਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੀ"

...

"ਅੱਜ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ। ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਡਾ. ਸਤਿਆਪਾਲ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਐਗਜ਼ਿਬਿਟ ਕਾ-1 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਗਈ। ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਸਤਿਆਪਾਲ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ।"

ਬੀ. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ2 ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੋ ਉਸੇ ਪੜੋਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ:-

"...27/28.10.2008 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 11 ਵਜੇ ਅਤੇ ਰਾਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੰਮ ਤੋਂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੁਲਾਯਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਘਰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਚਾਰ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। 4-5 ਲੋਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਹਰੀ ਓਮ @ ਹੀਰੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਵਾਹਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਫੋਨ ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਹਰੀ ਓਮ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਭਰਾ ਤੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਿਉਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈਂ' ਜਿਸ ਤੇ ਹਰੀ ਓਮ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਫੌਜਿਨ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਈ ਚੱਲ ਪਏ। ਮੈਂ ਹਰੀ ਓਮ @ ਹੀਰੋ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦੇ ਥਾਂ ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਰਾਤ ਨੂੰ, ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ। ਮੈਂ ਪੱਕਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰੀ ਓਮ @ ਹੀਰੋ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਲੁੱਟ ਕੀਤੀ।"

ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਮੋ ਐਕਸ.ਕਾ-5 ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 29.10.2008 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 05.00 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿਕੀਆ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਦੱਖਣੀ ਕੰਧ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੜੇ ਇੱਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਛੁਰੀ/ਚਾਕੂ ਕੱਢਿਆ।

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਗਵਾਹ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਰੀ ਓਮ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। 01.03.2011 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਾਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"28.10.08 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ, ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 28.10.08 ਨੂੰ ਤਵੇਰਾ ਵਾਹਨ ਪਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

ਪਰ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਾਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਮਿਤੀ 10.03.2011 ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"1.3.11 ਨੂੰ ਮੈਂ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਮੈਂ 28.10.08 ਤੋਂ 29.10.08 ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ। ਮੈਂ ਹਰੀ ਓਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਨੇ 28.10.08 ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ।"

ਸੀ. ਪੀਡਬਲਿਊ3 ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਕਾ-6 ਅਤੇ ਕਾ-7 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ, ਨੇ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:-

"ਦਰੋਗਾਜੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਰਸੋਈ ਦੇ ਸ਼ੈਲਫ਼, ਬਾਕਸ, ਅਟੈਚੀ, ਬਰਤਨ ਅਤੇ ਗਿਲਾਸਾਂ 'ਤੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਇਕਠੇ ਕੀਤੇ ਜਿਵੇਂ ਨਮੂਨਾ। ਇਸ 'ਤੇ, ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਲਏ ਗਏ। ਇੱਕ ਦੀਵਾਨਜੀ ਵੀ ਦਰੋਗਾਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੈਮੋ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਮੈਮੋ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਪਛਾਣੇ (ਪੇਪਰ ਨੰਬਰ 5A/2)। ਇਸ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਕਾ 7 ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

ਡੀ. ਪੀਡਬਲਿਊ4 ਸ਼ੰਕਰਲਾਲ, ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ, ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ:-

"ਸਵਰਗੀ ਫੌਜੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਇੱਕ ਧੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਸਨ। ਮੈਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਤਾਰੀਖ ਸੀ 28ਵੀਂ ਸਾਲ 08 ਵਿੱਚ। ਇਹ ਦੀਪਾਵਲੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਲਗਭਗ 6:45 ਵਜੇ ਫੌਜੀ ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜੇ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕੀਤੀ। ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਫਿਰ ਵੀ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ। ਫਿਰ, (ਉ)ਜਵਲ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ ਸਵਰਗੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਰੋਂਦਾ ਹੋਇਆ ਅੰਦਰੋਂ ਆਇਆ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਘਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਇਆ, ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ। ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ, ਮੈਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਜਵਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਅਤੇ ਡਾ. ਸਤਿਆਪਾਲ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਫੌਜੀ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ, ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਗਿਆ।"

ਗਵਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਾਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ: -

"ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਂ ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

...

ਮੈਂ ਉਜਵਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੋਦੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਤਿਆ ਪਾਲ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਉਸਦੇ ਗਲੇ ਉੱਤੇ ਮਾਰਪੀਟ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸੀ। ਨਾ ਤੋ ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸੀ.ਓ. ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ। ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

...

ਸਤਿਆ ਪਾਲ ਮੇਰੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਐਸ. ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਸਤਿਆ ਪਾਲ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਤਿਆ ਪਾਲ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਮੈਂ ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

...

...ਮੈਂ ਫੌਜਿਨ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲਿਹਾਫ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਆਸ਼ੀਸ਼ ਨੇ ਚੈਖਾਨੇ ਵਾਲੀ ਕਮੀਜ਼ ਅਤੇ ਨਿੱਕਰ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਮਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਛੂਹ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਖੂਨ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੂਨਮ ਵੀ ਲਿਹਾਫ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਲੇਟੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਖੂਨ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਖੂਨ ਸੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਫੌਜਿਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਧੀ ਦਾ ਸਰੀਰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਤੋਂ ਖੂਨ ਨਿਕਲ

ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੁੱਕੇ ਨਹੀਂ ਸਨ।"

ਈ. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.5 ਉਜਵਲ, ਸਮਤ. ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ, ਜਦੋਂ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਅੱਠ ਸਾਲ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਵਾਲੀ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੌ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦਾ ਫੋਨ ਵੱਜਿਆ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲਣ ਲਈ ਗਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲਣ 'ਤੇ, ਹਰੀ ਓਮ ਅੰਕਲ ਅਤੇ 5 ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਘਰ ਅੰਦਰ ਆ ਗਏ। 5 ਅੰਕਲ (ਵਿਅਕਤੀ) ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਏ ਅਤੇ ਹਰੀ ਓਮ ਅੰਕਲ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਮੈਂ ਜਾਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਲਈ ਪੁੱਛਿਆ ਪਰ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਚਾਹ ਨਹੀਂ ਪੀਤੇ। ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਪੂਨਮ 6 ਗਿਲਾਸਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਆਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦਿੱਤਾ। ਹਰੀ ਓਮ ਅੰਕਲ ਨੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਲਮਾਰੀ ਦੀ ਚਾਬੀ ਮੰਗੀ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਹਰੀ ਓਮ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਹਰੀ ਓਮ ਨੇ ਚਾਬੀ ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਚਾਬੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ, ਹਰੀ ਓਮ ਨੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀ ਗਰਦਨ ਫੜ ਲਈ। ਹਰੀ ਓਮ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਨੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਪੈਰ ਫੜੇ ਅਤੇ ਹਰੀ ਓਮ ਅੰਕਲ ਨੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀ ਗਰਦਨ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ।

ਹਰੀ ਓਮ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਦੀ ਗਰਦਨ ਫੜੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਪੂਨਮ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਅੰਕਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦਬਾਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਅੰਕਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦੂਜੇ ਭਰਾ ਅੰਸ਼ੁਲ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦਬਾਈ। ਫਿਰ, ਹਰੀ ਓਮ ਅੰਕਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਹੋਰ 5 ਵਿਅਕਤੀ ਯਾਨੀ ਕੁੱਲ 6 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਹਰੀ ਓਮ ਅੰਕਲ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗਰਦਨ ਵੀ ਦਬਾਈ ਅਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਲੇਟਾ ਰਿਹਾ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਓਮ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਿਆਂ, ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਅੱਜ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰੀ ਓਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 5 ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਅੱਜ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ।"

"ਘਟਨਾ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਸਵੇਰੇ, ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ ਆਇਆ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਅੰਕਲ ਨੇ ਦਰਵਾਜਾ ਧੱਕਿਆ ਅਤੇ ਦਰਵਾਜਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ। ਦਰਵਾਜਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਅੰਕਲ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀਆਂ।"

ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਾਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"...ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਐਡੀਜੀਸੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 161 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਬਿਆਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ..." ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਕੋਲ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਉਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

"ਦਰੋਗਾਜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਗਲਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਵੇਰੇ, ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰੇ ਪੜੋਸੀ ਮੈਨੂੰ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਗਏ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਚਾਚਾ ਡਾਕਟਰ ਸਾਬ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਲੋਕ ਘਰ ਆਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਵੇਂ ਦਰਜ ਹੋ ਗਈ।"

"ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਤਾਊ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਚਾਚਾ ਕੋਤਵਾਲ ਵੀ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਅਤੇ ਮੈਂ ਤਾਊ ਅਤੇ ਚਾਚਾ ਨੂੰ ਰਾਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਦੱਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰੀ ਓਮ ਚਾਚਾ ਅਤੇ 5 ਹੋਰ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਘਟਨਾ ਦੇਖੀ ਹੈ। ਪੂਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਊ ਅਤੇ ਚਾਚਾ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਦੁੱਧਵਾਲੇ ਚਾਚਾ ਅਤੇ ਤਾਊ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ 5 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ, ਸਵੇਰੇ, ਆਈ, ਤਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰੀ ਓਮ ਅਤੇ 5 ਚਾਚਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਘਟਨਾ ਦੇਖੀ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ ਦੁੱਧਵਾਲੇ ਚਾਚਾ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੱਸੀ।"

“ਦੁੱਧਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤਾਊਜੀ (ਪਿਤਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ) ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਆ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਰੁਕੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਮਾਂ ਕਿੱਥੇ ਲੇਟੀ ਹੋਈ ਸੀ? ਭਰਾ ਕਿੱਥੇ ਲੇਟਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਭੈਣ ਕਿੱਥੇ ਲੇਟੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, (ਉਹ) ਕਿੱਥੇ ਸੁੱਟੇ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੁੱਧਵਾਲੇ, ਮੇਰੇ ਚਾਚਾ ਕੋਤਵਾਲ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਚਾਚਾ ਸਤਿਆਪਾਲ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ। ਮੈਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸੀਆਂ ਸਨ।”

“ਮੈਂ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਸੌ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਦਰੋਗਾਜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਦਰੋਗਾਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਸੀ ਕਿ ਲੋਹੇ ਦੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਗਰਦਨ ਕੱਟਣ ਬਾਰੇ। ਜੇਕਰ ਲੋਹੇ ਦੇ ਚਾਕੂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਚਾਚੇ (ਵਿਅਕਤੀ) ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਪੈਰ ਫੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਮੇਰੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਦਰੋਗਾਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਚਾਚਾ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦਬਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਚਾਚਾ ਨੇ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦਬਾਈ। ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਮੇਰੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਦਰੋਗਾਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਰੀ ਓਮ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗਰਦਨ ਦਬਾਈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਹਰੀ ਓਮ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗਰਦਨ ਦਬਾਈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ, ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ। ਹਰੀ ਓਮ ਨੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਚਾਬੀ ਮੰਗੀ। ਜੇ ਇਹ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ।

ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀ ਗਰਦਨ ਕੱਟੀ ਗਈ, ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ, ਅਸੀਂ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਜੋਰ ਜੋਰ ਨਾਲ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਹੋਰੀ ਲਾਲ ਦਰੋਗਾਜੀ ਦਾ ਘਰ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਚੀਕਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਹਰੀ ਓਮ ਨੇ ਟੀਵੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪੂਰੀ ਤੇਜ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਰੀ ਓਮ ਨੇ ਟੀਵੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪੂਰੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਚਾਚਾ ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ ਚਾਚਾ ਸਤਿਆਪਾਲ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਤੱਥ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਦੁੱਧਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸੇ ਗਏ। ਜੇ ਇਹ ਤੱਥ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ।

ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਗਿਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਕਿਚਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਪੂਨਮ ਦੀ ਗਰਦਨ ਘੁੱਟੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲੇਟੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦਬਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅੰਸ਼ੁਲ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦਬਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਪੂਨਮ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦਬਾਈ ਗਈ। ਗਰਦਨ ਦਬਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਅਸਪਸ਼ਟ), ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸੇ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਸੌਂ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਚਲੇ ਗਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਦਰੋਗਾਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਤੱਥ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਤੱਥ ਮੇਰੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ।

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣ। ਮੈਨੂੰ ਖੁਦ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਹੀ ਕਮਰਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਸੌਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਮਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਫਿਰ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਸੌਂ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਦੁੱਧਵਾਲੇ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਧੱਕਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉੱਠ ਗਿਆ।"

ਐਫ. ਪੀਡਬਲਿਊ7 ਡਾ. ਆਰ.ਏ. ਸ਼ਰਮਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੋਸਟ ਮੋਰਟਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਸਬੰਧਤ

ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਕ੍ਰਾਸ ਪ੍ਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਗਰਦਨ ਦੀ ਸੱਟ ਸਾਫ ਕੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਕੱਟ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਜਿਆਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ, ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲੇਟਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਗਰਦਨ ਦਾ ਖੱਬਾ ਹਿੱਸਾ ਉੱਪਰ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਸੱਜਾ ਭਾਗ ਹੇਠਾਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਪਾਸੇ, ਭਾਰੀ ਧਾਰਦਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਸੱਟ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੱਟ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਜੋ ਸੌਂ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਵੇ।"

ਜੀ. ਪੀਡਬਲਿਊ9 ਐਸ.ਆਈ. ਰਾਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਜਿਸ ਨੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਕ੍ਰਾਸ ਪ੍ਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ: -

"ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹਰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਚੂੜੀਆਂ ਸਾਬਤ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕੋਈ ਟੁੱਟੀ ਚੂੜੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।"

ਐਚ. ਪੀਡਬਲਿਊ10 ਐਸ.ਓ. ਗੌਤਮ, ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ:-

"29.10.08 ਨੂੰ ਪਰਚਾ ਨੰਬਰ 2 ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂ, ਰਿਜਵਾਨ, ਹਾਸਿਨ ਖਾਨ, ਹਰੀ ਓਮ @ ਹੀਰੋ ਅਤੇ ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਨਾਮਕ 5 ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹ ਉਜਵਲ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮੈਮੋ ਦੀ ਕਾਪੀ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਤੂਸਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 367/08 ਦੀ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਤਵੇਰਾ ਵਾਹਨ ਨੰਬਰ ਯੂ.ਪੀ 83ਜੇ/7948 ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

ਆਪਣੇ ਕ੍ਰਾਸ ਪ੍ਰੀਖਣ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ 28.10.08 ਨੂੰ, ਪਰਚਾ ਨੰਬਰ ਆਈਏ, ਮੈਂ ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ, ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁੱਤਰ ਲੀਲਾਧਰ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਰੀ ਓਮ @ ਹੀਰੋ ਦਾ ਨਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜੂ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਹਰੀ ਓਮ @ ਹੀਰੋ ਦਾ ਨਾਮ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਤਵੇਰਾ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ 4-5 ਮੁੰਡੇ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨੋਂ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

"ਪਹਿਲਾ ਪਰਚਾ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਮੈਂ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲਾ ਪਰਚਾ ਕਥਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਗਲਤ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

"ਇਹ ਵੀ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ 28.10.08 ਨੂੰ, ਨਾ ਤਾਂ ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਦਕਿ ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਸ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

"ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਾ ਉਜਵਲ ਜਿਉਂਦਾ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਸਾਈਟ-ਮੈਪ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਕਾ-20) ਵਿੱਚ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੱਚੇ ਉਜਵਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਉਜਵਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਧੀਨ 161 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਜਵਲ ਦੀ ਗਰਦਨ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਪਰ ਬੱਚੇ ਉਜਵਲ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਬਾਉ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।"

“ਮੇਰੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਕੁਮਾਰੀ ਪੂਨਮ ਦੀਆਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਜਾਈ ਪਈ ਨਹੀਂ ਪਾਈ।”

ਮੈਂ. ਪੀਡਬਲਿਊ11 ਡਾ. ਬੀ. ਕੇ. ਸਿੰਘ, ਸਰਕਲ ਅਫਸਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ-:

“24.11.08 ਨੂੰ, ਮੈਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ, ਗਵਾਹ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ, ਡਾ. ਸਤਿਆ ਪਾਲ, ਸੀ/ਧਰਮੇਂਦਰ, ਸੀ/ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ, ਸੀ/ਮਲਖਾਨ, ਸੀ/ਮਾਵਧ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ....” “ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਥਿਤ ਲੁੱਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਗਹਿਣੇ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਬਰਾਮਦ ਕਥਿਤ ਲੁੱਟੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਉਜਵਲ (ਉਮਰ 7 ਸਾਲ) ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।”

“ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਜਵਲ ਨਾਲ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਨਾ ਹੀ ਉਜਵਲ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪਿਛਲੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਤਿਆਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਉਜਵਲ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਂ ਗੀ. ਪੀ. ਗੌਤਮ (ਪਿਛਲਾ ਆਈ.ਓ.) ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਉਜਵਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ।”

“ਟਾਵੇਰਾ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਟਾਵੇਰਾ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।”

“ਗਵਾਹ ਸਤਿਆਪਾਲ ਨੇ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ, ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ।”

17. ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਹਰੀ ਓਮ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਡੀ.ਡਬਲਿਊ.1, ਜਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ। ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ, ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਾਬਾਦ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ DW2 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ, ਟਵੇਰਾ ਵਾਹਨ ਨੰ.UP83J7948 ਦਾ ਮਾਲਕ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਓਮ ਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ

18. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 06.07.2015 ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਛੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਭਿਯੋਗ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਚਾਕੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ("ਐਕਟ", ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ) ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ, ਫਿਰ ਵੀ, ਬਰਾਮਦਗੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਜਵਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਛੱਡਾਂ ਸਨ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ, ਪਰ ਉਹ ਛੱਡਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 13.07.015 ਨੂੰ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 1 ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

19. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਛੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਆਗਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੈਫਰੈਂਸ ਨੰਬਰ 8 ਦਾ 2015 ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਰੀ ਓਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੋ ਹੁਣ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਰੀ ਓਮ, ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂ,

ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਸੀਨ ਖਾਨ, ਰਿਜਵਾਨ ਅਤੇ ਰਫੀਕ @ ਭਾਈਏ ਨਾਮਕ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ:-

"ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਸੀਨ ਖਾਨ, ਰਿਜਵਾਨ ਅਤੇ ਭਾਈਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾ ਤਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 412 ਅਧੀਨ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਵੀ, ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਉਜਵਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਨੇ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਉਜਵਲ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਛਾਣੇ ਗਏ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਿਛਲੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਉਜਵਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਘਟਨਾ 2008 ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਗਵਾਹ ਉਜਵਲ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਬੂਤ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਸਮੂਚੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਸਮੇਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਛਾਣ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਹਸੀਨ ਖਾਨ, ਰਿਜਵਾਨ ਅਤੇ ਭਾਈਏ ਉਰਫ ਫਰੀਦ ਉਰਫ ਰਫੀਕ ਖਿਲਾਫ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।"

20. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਬੀ. ਐਚ. ਮਾਰਲਾਪੱਲੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਸਨ:-

a) ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਰਜਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜੋਖਮ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

b) ਕੋਈ ਵੀ ਜੋੜ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸੁਝਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

c) ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂ ਅਤੇ ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਖਿਲਾਫ ਇਕੋ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨਾ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤੱਥ ਅਕੇਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮੁਸ਼ੀਰ ਖਾਨ ਉਰਫ਼ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਖਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

d) ਡਕੈਤੀ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਛੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 396 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਕਤੂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

21. ਮਿਸ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ, ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਰਜਨ ਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸੂਰਿਆਨਾਰਾਇਣਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣਾ ਮਾਸਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਮਨਮੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਗੋਲਡੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

22. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ

ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੂਰਯਨਾਰਾਇਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਿ "ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦਾ ਉਪਾਅ ਹੈ" ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੂਰਯਨਾਰਾਇਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ:

"5. ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਵਿਆ (PW 2), ਜੋ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਸੀ, ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਕੇਲੀ ਅੱਖੀਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੁੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੁਝਾਉਂਦੇ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅੱਖੀਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਬਾਰੇ ਆਸਵਾਸਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। PW 2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੀ ਹੈ। PW 2 ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਤਰੀ ਦਾ ਟੈਸਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦਾ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ, ਜੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਗੇ ਜੋ, ਸਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਗਵਾਹ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਚਾਹੇਗਾ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਖਲਾਈ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ।

6. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਛੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ.12 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵੱਧ ਸਰਕਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਦੂਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਆਸਾਨ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲੱਭਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਸਮਝ ਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ.13; ਬੇਬੀ ਕੰਡਾਯਨਾਥਿਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕੇਰਲ14; ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਬਿਹਾਰ15; ਦੱਤੂ ਰਾਮਰਾਵ ਸਖਾਰੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ16)।

7. ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਸਟੇਟ ਆਫ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੋਕ ਦੀਕਸ਼ਿਤ17 ਵਿੱਚ।

8. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਵਯਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ 2) ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਉਮਰ 6 ਸਾਲ ਸੀ। ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੀ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ, "ਲੜਕੀ 6 ਸਾਲ ਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।" ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਏ ਬਿਨਾਂ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ: "ਮੈਂ ਸਰੋਜਾ ਨੂੰ ਜਾਣਦੀ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਮਈ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੀ ਹਾਂ, ਉਹ ਮੇਰੀ ਮਾਸੀ ਹੈ। ਕਚਹਿਰੀ ਦੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮੇਰਾ ਚਾਚਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੂਰਜਾਨਾਰਾਇਣ । ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਚਾ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਮੇਰਾ ਚਾਚਾ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਭੂਆ ਸਰੋਜਾ ਹੁਣ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਮਰੀ। ਕਈ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀ ਅੰਮਾਇ ਭਾਵ ਮੇਰੀ ਭੂਆ ਸਰੋਜਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਅਤੇ ਨਹਾਉਣ ਲਈ ਝੀਲ ਤੇ ਗਏ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ, ਮੇਰੇ ਚਾਚਾ ਸੂਰਯਨਾਰਾਯਣ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਮੇਰੀ ਅੰਮਾਇ ਦੇ ਪੇਟ ਅਤੇ ਗਰਦਨ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਖੂਨ ਨਾਲ ਢੱਕ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਅੰਮਾਇ ਜਦੋਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਕੇ ਭੱਜ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਡਿੱਗ ਪਈ, ਮੈਂ ਚੀਕਿਆ। ਤੁਰੰਤ ਮੈਂ ਦੌੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਚਾ ਨੇ ਭੂਆ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਚਾਕੂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ ਹਾਂ (ਇੱਕ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਥੈਲੀ ਸੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ,

ਖੋਲ੍ਹੀ ਗਈ।) ਮੈਂ ਹੁਣ ਚਾਕੂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਉਸੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਉਸ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਚਾਚਾ ਨੇ ਮੇਰੀ ਅੰਮਾਇ ਨੂੰ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਸਟ. ਪੀ-01 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ)। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ।"

9. ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਸਦੇ (ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ) ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗਵਾਹ ਆਂਗਨਵਾੜੀ ਸਕੂਲ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ। ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਮੇਰੇ ਚਾਚੇ ਨੇ ਮੇਰੀ ਚਾਚੀ ਨੂੰ ਛੁਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਾਰਿਆ। ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਛੁਰੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ।" ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮਲਿਆਲਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬੋਲੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਲਿਆਲਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਜੋ ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਬੱਚੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਜੋ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀ.ਐਚ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੱਪਾ, ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਇਨਕੁਆਸਟ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬੱਚੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ, ਉਸ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਪਰਿਆਪਤ ਸਹਿਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 2 ਨੂੰ ਟਿਊਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਜਾਂ ਕੁਝ ਕਥਿਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਲਟੇ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖਾਮੀ ਦੇ ਅਭਾਵ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਬੱਚੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ।

ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 2 ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਇੱਕੱਠੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਚਾ ਅਤੇ ਚਾਚੀ ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 1 ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਹਿਣ ਸਬੰਧੀ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਆਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਛੁਰੀ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਤੱਥ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਛੁਰੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਥਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੈਂਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐਫ.ਐਸ.ਐਲ. ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-15 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਬਲਾਊਜ (ਐਮ.ਓ 2), ਤੌਲੀਆ (ਐਮ.ਓ 3) ਅਤੇ ਚੂੜੀਆਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ (ਐਮ.ਓ 4) ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਛੁਰੀ (ਐਮ.ਓ 1), ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤੌਲੀਆ (ਐਮ.ਓ 7), ਲੁੰਗੀ (ਐਮ.ਓ 6) ਅਤੇ ਕਮੀਜ਼ (ਐਮ.ਓ 5) ਖੂਨ ਨਾਲ ਸਨੇ ਪਾਏ ਗਏ। ਡਾ. ਰਾਮ ਦਾਸ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 12) ਨੇ ਰਾਇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਉੱਤੇ ਮਿਲੇ ਸੱਟੇ ਐਮ.ਓ 1 ਵਰਗੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

23. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਏ) ਉਹ ਬਿੰਦੂ ਜਿਨ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ:

i) ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਲ ਆਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ।

ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ 9411926017 'ਤੇ ਸ਼ਾਮ 9.27 ਵਜੇ ਨੰਬਰ 9758835941 ਵਾਲੇ ਮੋਬਾਈਲ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਆਈ ਸੀ। ਕਾਲ 20 ਸਕਿੰਟ ਤੱਕ ਚੱਲੀ।

ਪਰ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਮੋਬਾਈਲ ਹਰੀ ਓਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਕੋਈ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਜਾਂਚ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਪਰ, ਪੀਡਬਲਿਊ2 ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪੁਸ਼ਟੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਕਿ 28.10.2008 ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਹਰੀ ਓਮ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖੜ੍ਹਾ ਪਾਇਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ, ਪੀਡਬਲਿਊ2 ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸ਼ਾਮ 11.00 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ 9.27 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ii) ਘਰ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਜੋ ਗਿਲਾਸ ਮਿਲੇ ਸਨ ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਉਜਵਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਪੁਖਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

iii) ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਨੇ ਉਸਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੇ ਤਿੰਨ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਉਜਵਲ ਨੂੰ ਵੀ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਖਤਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੂੜੀ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਗਰਦਨ ਅਤੇ ਟਰੇਕੀਆ ਦੀਆਂ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਖੂਨ ਤੁਰੰਤ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪਰ, ਕੋਠੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸਿਵਾਏ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਥੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪੀਠ ਕੇ ਬਲ ਲੇਟੀ ਹੋਈ ਮਿਲੀ।

ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਉਜਵਲ ਨੂੰ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯਾਸਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਤਸਵੀਰਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।

iv) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਾਈਟ ਮੈਪ, ਇਨਕ੍ਵੈਸਟ ਪੰਚਨਾਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਖਤਾ ਹੈ।

(ਬੀ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ।

i) ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਉਜਵਲ ਅਨੁਸਾਰ, 29.10.2008 ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਉਹ ਪੀਡਬਲਯੂ4 ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ (ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ) ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਡਾਕਟਰ ਚਾਚਾ (ਡਾ. ਸਤਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ) ਦੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੜੋਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਚਾਚਾ ਦੇ ਘਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ii) ਉਸਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਚਾਚਾ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਚਾਚਾ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਡਾ. ਸਤਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਦੱਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰੀ ਓਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।

ਪਰ, ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲ ਦੱਸੀ। ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

iii)ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਪੀਡਬਲਿਊ4 ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ (ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ) ਅਤੇ ਦਰੋਗਾਜੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਸੀ।

ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੀ, ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ, 29.10.2008 ਤੱਕ ਹਰੀ ਓਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਵਜੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸੀ।

iv) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਛੱਡਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

(ਸੀ)ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਰਜਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨਾਲ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

i) ਜੇਕਰ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ4 ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ (ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ) ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ii) ਪਰਚਾ ਨੰਬਰ 2 ਜੋ ਜਾਂਚ ਸਬੰਧੀ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ10 ਐਸ.ਓ. ਗੌਤਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ਉਕਤ ਪਰਚਾ ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਜਾਂਚ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਪਰਚਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

iii) ਜੇਕਰ ਅਭਿਯੋਗ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੀਡਬਲਿਊ4 ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਘਟਨਾ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਘਟਨਾ ਤੋਂ 26 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

iv) ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ4 ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਰਜਨ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾ. ਸਤਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਸੀ।

v) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੰਸਕਰਣ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਪੀਡਬਲਿਊ1 ਕੋਤਵਾਲ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਿਊ4 ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਅਤੇ ਦਰੋਗਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਮਤਃ ਡਾ. ਸਤਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਨ

ਸੰਸਕਰਣ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

vi) ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੇ ਡਾ. ਸਤਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ।

24. ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉਭਰਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੰਸਕਰਣ ਹਰੀ ਓਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਹਰੀ ਓਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ PW2 ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ PW5 ਉੱਜਵਲ ਦਾ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਚਿਹਰਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰੀ ਜਿੱਥੇ PW5 ਉੱਜਵਲ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਘਟਨਾ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਰਯਨਾਰਾਇਣ9 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕਦਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਹੀ ਸਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨੁਕਸ ਹਨ. ਉਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦਾ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਕੇਸ; ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੀ, ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੰਕੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ।

25. ਦਿਗੰਬਰ ਵੈਸ਼ਨਵ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ18, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਬਾਲ ਗਵਾਹ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਕਿਹਾ:- ".....ਬਾਕੀ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਿਊ 8 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਉੱਤੇ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ 1, ਬਦਰੀਦਾਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਅਪੀਲਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਇਹ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਿਊ 8 ਦੀ ਅਣਸਮਰਥਿਤ ਪਛਾਣ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਜੋਖਮ ਭਰਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਿਊ 1 ਬਦਰੀਦਾਸ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ।"

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਧੇ ਸ਼ਿਆਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਭਿਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਾਰਨ।

26. ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਜਦੋਂ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਰੀਬ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ।

27. ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਛੂਹਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:-

(I) ਇੱਕ ਛੁਰੀ ਜਾਂ ਚਾਕੂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਸ ਸਬੂਤ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ।

(II) ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਂ ਪੜੋਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਲਾਲ ਤਵੇਰਾ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੀਡਬਲਿਊ2 ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੂ ਦਾ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜੂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਿਊ2 ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦੇ ਪੜੋਸ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਾਂ 28.10.2008 ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਲ ਤਵੇਰਾ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ 28.10.2008 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿੰਕ ਪੀਡਬਲਿਊ2 ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਾਂ ਰਾਜੂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦੋ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਪੀਡਬਲਿਊ2 ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਸਨੇ 28.10.2008 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 28.10.2008 ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਹੀ ਅਪਰਾਧੀ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਿਊ2 ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੰਸਕਰਣ, ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(III) ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਦੇ ਨਮੂਨਾ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ।

(IV) ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 412 ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਨਾਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

28. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਖਿਲਾਫ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਫੀਚਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਬਾਲ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਛੁਰੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ2 ਦੇ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਰਹਿ ਗਏ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਨੂੰ ਪੜੋਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਾਲ ਤਵੇਰਾ ਵਾਹਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ, ਪੀਡਬਲਿਊ2 ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਕਾਲ ਦੇ ਸਮਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਹੋਰ, ਪੀਡਬਲਿਊ2 ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰੇਮਿਸਜ਼ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

29. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਮਿਸਟਰ ਮਾਰਲਾਪਾਲੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀਆ ਦੇ ਸੁਝਾਅ b) ਅਤੇ c) ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ।

ਜਿਹਨਾਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂ ਅਤੇ ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨਾ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਇਹ ਸੁਝਾਵ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਉਕਤ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਹੈ। ਉਹ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 412 ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਅਧੀਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ। ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਹੈ।

30. ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਕਾ 7 ਇਹ ਪੰਚਨਾਮਾ ਸੀ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਧਰਮੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟਸ ਗਿਲਾਸਾਂ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਗਿਲਾਸਾਂ ਤੋਂ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟਸ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਵਿਧੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਲਖਨਊ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਦਫਤਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਕਿ ਅੰਜਿਹੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਲਈ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧੀ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਪਰਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣ ਪਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਗਿਲਾਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

31. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ20$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟਸ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੈਨੁਅਲ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

“33. ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕਰਨਾਟਕ ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੁਅਲ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਨਾਇਆਹ ਨੇ ਉਥੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਾਈਡਲਾਈਨਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਅਤਿ-ਸਾਵਧਾਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਗਾਈਡਲਾਈਨ 1543 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:

“1543. ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਮੌਕੇ ਦੇ ਫਿੰਗਰ ਅਤੇ ਪੈਰ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਪੈਕਿੰਗ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।”

34. ਮੈਨੁਅਲ ਵਿੱਚ ਗਾਈਡਲਾਈਨ 1544 ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਲੋਜ (iv) ਅਤੇ ਕਲੋਜ (v) ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:

“1544. (i)-(iii) * * *

(iv) ਜੇ ਪੋਰਟੇਬਲ ਆਰਟੀਕਲਾਂ 'ਤੇ ਲੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੈਕ ਅਤੇ ਲੇਬਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।]

ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਪੈਕੇਜ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਹਦਾਇਤਾਂ।

(v) ਲੁਕਵੇਂ ਛਾਪਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ ਭੇਜਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੈਕਿੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਸਤੂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਜਿੱਥੇ ਛਾਪਾਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਵੇ ਅਤੇ$_{NONE}$

ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਪਯੁਕਤ ਕੰਟੇਨਰ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੈਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।$_{NONE}$

ਧਾਰਾ (iv) ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਨਾਇਆਹ ਦੁਆਰਾ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕਵਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਚੂਕ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਧਾਰਾ (v) ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਨਾਨਾਇਆਹ ਨੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕਵਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਣਾ ਸੀ।

35. ਜਦੋਂ ਨਾਨਾਇਆਹ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸ. ਪੀ-18 ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਣਾ ਗਿਆ (ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ), ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੇਸ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਵੈਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ "ਮੰਨਿਆ" ਗਿਆ ਛਾਪਾਂ ਐਕਸ. ਪੀ-20 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਐਕਸ. ਪੀ-18 ਅਤੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ ਹੋਣ ਐਕਸ. ਪੀ-19 ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

36. ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਐਕਸ. ਪੀ-20 ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਬੂਤ ਸੀ ਜੋ ਵੈਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ 14-11-1990 ਤੋਂ 9-1-1991 ਤੱਕ ਕਿਉਂ

ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਨਾਇਆਹ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਕਰਨਾਟਕ ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਛਾਪਾਂ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਨਾਨਾਇਆਹ ਨੇ "ਕੈਨਰਾ ਬੈਂਕ" (ਐਕਸ. ਪੀ-18) ਦੇ ਲਿਖਤ ਵਾਲੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕਵਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਨੁਕਸਾਨਗ੍ਰਸਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਸੀਂ ਕੋਲ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਐਕਸ. ਪੀ-20 ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਅਸਪਸ਼ਟ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਐਕਸ. ਪੀ-20 ਦੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨਗ੍ਰਸਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

37. ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਗੰਗੰਮਾ ਦੇ ਕਤਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਇਸ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

32. ਕਰਨਾਟਕ ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਕਿੰਗ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵਿਧੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਉੱਠੇਗਾ। ਦੂਜੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਧਰਮੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਰਮੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਪਰਯਾਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਸ਼ਿਤ ਸੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਾਹਰ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਿਲਾਸਾਂ ਤੋਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਸੀ; ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਗਿਲਾਸਾਂ ਤੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂ ਅਤੇ ਸੰਰਭ @ ਸੰਜੂ ਦੇ ਨਮੂਨਾ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ।

33. ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਸ਼ੀਰ ਖਾਨ ਉਰਫ਼ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਖਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਾ16$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ।

“34. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ, ਸ਼ਬਦ “ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ” ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵਾਰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ੋਰ ਸੰਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤਾ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਰਚੁਅਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਮੌਲਿਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸਬੂਤ ਕੇਵਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਕੁਝ ਮੌਲਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

34. ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜਾ21$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਇਕੋ ਹਾਲਤ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਇੱਕ ਸ਼ੀਸ਼ੇ 'ਤੇ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

“6. ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਖਰੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਐਕਸ. 1 'ਤੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਹ ਹਾਲਤ ਕਿਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।”

(1977) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 99 ਕਤਲਾਂ ਦਾ। ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਐਕਸ. 1 ਨੂੰ ਛੋਹਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਛੱਡੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਝੁੱਗੀ ਵਿੱਚ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼

ਨਾਲ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਐਕਸ. 1 ਨੂੰ ਛੋਹਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉੱਤੇ ਛੱਡੇ ਹੋਣ। ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਐਕਸ. 1 'ਤੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਜਿਹ

7. ਹੁਣ ਇਹ ਸੁਥਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੱਥ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੋਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਤੱਥ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਧਾਰਣਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤ ਇੱਕ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਤੀਜੇ ਵੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ, ਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਲਾਡ ਕੰਵਰ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਕੰਵਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪੁਖਤਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਭਿਯੋਜਨ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਹਾਲਾਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਾਰਣਾ ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਪਲਟਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

35. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂ ਅਤੇ ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਲਈ ਅਣਜਾਣ ਚਿਹਰੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੀਡਬਲਿਊ5 ਉਜਵਲ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਉਕਤ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

36. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਅਪੀਲਕਾਰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਮਾਰਲਾਪੱਲੇ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਚੌਥੇ ਦਲੀਲ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀਆ ਹਨ।

37. ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ, ਅਸੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਓਮ, ਸੰਜੇ @ ਸੋਨੂ ਅਤੇ ਸੌਰਭ @ ਸੰਜੂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਸਬੰਧੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

38. ਅਸੀਂ ਵਿਛੋੜਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਬੀ.ਐਚ. ਮਾਰਲਾਪੱਲੇ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਗਏ ਸਿੰਜੀਦਾ ਯਤਨਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦਰਜ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate